

В.Ф.Опришко
А.В.Омельченко А.С.Фастовець

ПРАВО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Пропоноване видання фактично є першим підручником в Україні, який розкриває загальні положення права Європейського Союзу. В ньому розглядаються його природа та сутність. Показано місце права Європейського Союзу в системі міжнародного права, його співвідношення з національним законодавством держав-членів. Аналізуються особливості дії права Європейського Союзу та відповідальність за його порушення. Значна увага приділяється інституційному механізму Європейського Союзу та іншим питанням.

Підручник розрахований на студентів, аспірантів, викладачів, практичних працівників, а також всіх тих, хто цікавиться зазначеними проблемами.

Рецензенти:

В.К. ЗАБГАЙЛО,

*доктор юридичних наук, професор,
завідуючий кафедрою порівняльного правознавства
Інституту міжнародних відносин Київського
національного університету
імені Тараса Шевченка;*

М.П. ФЕДОРІН,

*кандидат юридичних наук, старший науковий
консультант Інституту законодавства
Верховної Ради України*

Затверджено

*Міністерством освіти і науки України
як підручник для студентів
вищих навчальних закладів
(лист № 1/11-541 від 20 лютого 2002 р.)*

7 85 32 0

О 1201000000-001 Без оголошення
2002

© В.Ф. Опришко та ін.,
2002

ISBN 966-7024-46-6

© КНЕУ, 2002

ЗМІСТ

Передмова.....	3
ГЛАВА 1. ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СИСТЕМІ ПРАВА	
1.1. Поняття та система права Європейського Союзу.....	7
1.2. Співвідношення європейського права і права Європейського Союзу.....	16
1.3. Право Європейського Союзу в системі міжнародного права.....	22
1.4. Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів.....	29
1.5. Право Європейського Союзу як наука та як навчальна дисципліна.....	41
ГЛАВА 2. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА ЙОГО ОРГАНИ	
2.1. Принципи об'єднання та діяльності Європейського Союзу.....	46
2.2. Правовий статус інститутів Європейського Союзу.....	58
2.2.1. Європейський Парламент.....	60
2.2.2. Рада Європейського Союзу.....	72
2.2.3. Комісія.....	84
2.2.4. Суд Європейського Співтовариства.....	96
2.2.5. Рахункова Палата.....	112
2.2.6. Інші органи Європейського Союзу: Економічний та соціальний комітет, Комітет регіонів.....	115
ГЛАВА 3. ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	
3.1. Первинні джерела права Європейського Союзу.....	120
3.2. Вторинні джерела права Європейського Союзу.....	127
3.3. Загальні принципи права Європейського Союзу ("неписане право").....	136

3.4. Судова практика	140
3.5. Договори, що укладаються Співтовариствами з міжнародними організаціями і третіми державами.....	147

**ГЛАВА 4. ДІЯ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ЗА ЙОГО ПОРУШЕННЯ**

4.1. Дія права Європейського Союзу.....	160
4.2. Відповідальність за порушення права Європейського Союзу	164
Список літератури	173
Додатки.....	175
Договір про Європейський Союз.....	177
Договір про заснування Європейського Співтовариства.....	205
Ніщський договір про внесення змін та доповнень до Договору про Європейський Союз, Договорів про заснування Європейських Співтовариств та деяких пов'язаних з ними актів.....	360
Хартія основних прав Європейського Союзу.....	443
Умовні скорочення.....	458